

PROTOKOL O HODNOCENÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE posudek oponenta

Práci předložil(a) student(ka): **Lukáš Pazderník**

Název práce: **Komunistický režim perspektivou pamětníka a historika aneb střet aktérů ve veřejné diskusi**

Oponoval (u externích oponentů uveďte též adresu a funkci ve firmě): **Prof. dr. Hynek Jeřábek**

1. CÍL PRÁCE (uveďte, do jaké míry byl naplněn):

Autor cíl práce neuvádí. Snad jej nahrazuje větou (v *italice*) „*Jak je v soudobém českém mediálním prostoru reflektován minulý režim?*“ (s. 1) Další téma jako předmět své sociologické bakalářské práce sám autor částečně zpochybňuje, když další otázky uváděné v *italice* charakterizuje jako : „ ... přesahující pole sociologie a související především s politickou teorií.“ Píše: *Jaký je vztah participace a represe v dynamice soudržnosti totalitního režimu? Lze metodologicky korektně hovořit o komunistickém režimu v Československu jako o totalitním? Jaké rozdíly jsou mezi totalitarismem a diktaturou?*“ (s. 1) Autor tedy koncipuje svou práci pravděpodobně jako pokus částečně tyto otázky zodpovědět. V závěru práce (s. 33) autor zdůrazňuje, že se: „zabýval nejen mediálním rozměrem polemiky mezi Michalem Klímou a Michalem Pullmannem. Omezil se však jen na obecnou charakteristiku důrazu Michala Klímy na liberální pojetí svobod a na zdůrazňování represe minulého režimu, a naopak na sklony Michala Pullmanna využívat argumenty tzv. revizionistické školy, která staví na konformitě a participaci. Zapomněl však uvést své stanovisko, anebo vysvětlit, jakou pozici by mohla v tomto sporu historika s politologem zaujmout sociologie. Důvod je pečlivému čtenáři zřejmý: Lukáš Pazderník neprovedl sociologickou analýzu. Nelze hovořit o splnění cíle.

2. OBSAHOVÉ ZPRACOVÁNÍ (náročnost, tvůrčí přístup, proporcionalita teoretické a vlastní práce, vhodnost příloh apod.):

Lukáš Pazderník omezil teoretickou část své bakalářské práce (s. 3-23) na podrobný rozbor textu rozsáhlé eseje Hannah Arendtové *Původ totalitarismu*. Chybí metodologie, je nahrazena dvoustránkovým přehledem polemiky (s. 24-25) zakončeným odkazem na software, který nebyl použit, rozhodně nebylo jeho využití v analýze explicitě uvedeno. Analýza je provedena esejistickou formou na třech stránkách (26-28) a její výsledky (s.29-32) autor omezuje na diskusi nejednotně pojímaných pojmů „demokracie“, „participace vs represe“ a „relativizace vs. interpretace“. Uzavírá, nebojím se to říct, „alibisticky“: „Důvod tohoto *míjení* se spatřuji v diametrálně odlišných perspektivách a intencích myšlení ...“. Závěr (s. 33) jen opakuje výše řečené jinými slovy.

3. FORMÁLNÍ ÚPRAVA (*jazykový projev, správnost citace a odkazů na literaturu, grafická úprava, přehlednost členění kapitol, kvalita tabulek, grafů a příloh apod.*):

Práce je neuspořádaná, nemá jasně vymezenou strukturu kapitol, v nichž by autor rozebíral jednotlivé aspekty polemiky. Závěry nejsou ani srozumitelné ani jednoznačné. Literatura je nedostatečná (6, vlastně jen 4, odborné prameny). Odkazy na práci H. Arendt jsou korektní i s uvedenými stránkami, ostatní odkazy jsou však jen obecné, (bez uvedení stránky nebo minutáže rozhovoru). V práci se vyskytují desítky gramatických chyb (s. 25 „vyzívá“, s. 26 „moderátorka straní Klímovy“, s. 29 „vyplívá“, s.30 „Moderátor se snaží historikovi argumenty přetlumočit také Klímovy.“ Kromě toho je v práci mnohokrát chybně použito vztažné zájmeno (s. 7 něj (hnutí), s 8 jež (správně „povahou reality, již zakoušejí“, s. 8 „taková mentalita podporovatelů totalitního hnutí jej dokáže ... vynést k moci.“

4. STRUČNÝ KOMENTÁŘ HODNOTITELE (*celkový dojem z bakalářské práce, silné a slabé stránky, originalita myšlenek apod.*):

Bakalářská práce Lukáše Pazderníka je teoreticky slabě zakotvená. Podle mého názoru nelze považovat za dostatečný teoretický základ pro práci o „participaci a represi“ v nedávném režimu v Československu před rokem 1989 jedinou práci Hannah Arendtové o totalitarismu z roku 1979 a dva odkazy na studii Wendy Goldman. Hannah Arendt nemůže být arbitrem ve sporu či polemice (2020) reformistického historika a liberálního politologa jednak pro odlišně postavenou otázku, jednak pro teritoriální a časovou vzdálenost. Chybí sociologická literatura k rozboru období, o němž oba diskutující (Pullmann a Klíma) hovoří a také teoretická literatura k problematice „represe vs. participace“. Navíc celá práce není metodologicky řádně zakotvena (přestože autor na str. 25 uvádí software MaxQDA, o analýzách není nikde ani slovo). Jedná se o volnou, nikoliv sociologickou, spíše žurnalistickou, esejistickou práci na téma, pro něž bakalářská práce Lukáše Pazderníka nenabízí relevantní teoretickou oporu.

5. OTÁZKY A PŘIPOMÍNKY DOPORUČENÉ K BLIŽŠÍMU VYSVĚTLENÍ PŘI OBHAJOBĚ (*jedna až tři*):

1. Pokud budete připuštěn k obhajobě, uveďte a vysvětlete své sociologické stanovisko v polemice „represe vs. participace“ v rámci režimu let 1970-1989 (event. i předtím 1948 - 1967) v Československu. Argumentujte sociologickými pojmy a zveřejněnými sociologickými analýzami.
2. Jak byste se vyjádřil v duchu své práce k sociologickému příspěvku, který publikovala Jiřina Šiklová ve studii *Šedá zóna a budoucnost disentu v Československu*, s.138-151 In: *Kočka, která nikdy nespí II.* (ed. V. Prečan) Praha, J.H. Ottaway,Jr., 2015 ?

6. NAVRHOVANÁ ZNÁMKA (*výborně, velmi dobře, dobře, nedoporučuji k obhajobě*):

Nedoporučuji k obhajobě

Datum: 22. května 2022

Podpis: .....

Prof. PhDr. Hynek Jeřábek, CSc.